

från Rådet för stöd och samordning efter flodvågskatastrofen

Viktigt med tydlig information

Det här informationsbladet innehåller aktuell information från Rådet för stöd och samordning efter flodvågskatastrofen. Det är i första hand skrivet för dig som drabbats av katastrofen.

Rådet inrättades av regeringen i mitten av januari. En av våra viktigaste uppgifter är att hjälpa dig som så önskar och behöver, att hitta rätt i byråkratin och att hantera olika svårigheter som du möter. Kontakta vår rådgivningspanel så får du den hjälpen (se uppgifter på baksidan).

I detta nummer finner Du en redovisning av hur identifieringen i Thailand går till och hur hemtagningen sker. Frågor om detta återkommer ofta till oss. Redovisningen innehåller bland annat en beskrivning av de svårigheter som finns. Jag tycker att det är viktigt att

också berätta om detta. Tydlig information är bättre än rykten och obesvarade frågetecken.

Vi påminner också i bladet om att Du kan ansöka om ersättning för avbruten resa hos Resegarantinämnden.

Det är bråttom! En ansökan måste ha inkommit senast tre månader efter det att resan avbrutits eller inställts.

Med informationsbladet följer också en bilaga med mer utförlig information om vad en God man är och gör.

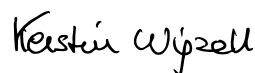
Diskussioner om minnesresor pågår

För några dagar sedan informerade den norska regeringen om att man kommer att genomföra två minnesresor för anhöriga till saknade eller omkomna i katastrofen. Den danska regeringen avser att

genomföra en liknande resa. I Storbritannien har regeringen givit ekonomiska bidrag till privata minnesresor.

I några andra länder pågår diskussioner. Så även i Sverige. Försvarsminister Leni Björklund har sagt till TT att hon inser att det finns behov av minnesresor och att diskussioner pågår. För dagen finns inte mer information än så. Vi återkommer dock så snart det finns mer att säga.

Vänligen

Kerstin Wigzell
Ordförande i Rådet

Foto: Pawel Flato

Ansök om ersättning för avbruten resa efter flodvågskatastrofen

Kammarkollegiet informerar

För att få ersättning för att du avbrutit din resa i katastrofområdet efter flodvågen bör du vända dig direkt till ditt resebolag eller ditt försäkringsbolag med ditt ersättningsanspråk.

Om inte dessa vill ersätta den avbrutna resan kan du vända dig till Resegarantinämnden vid Kammarkollegiet. Ansökan ska ha kommit in till dem inom tre månader från det att resan ställdes in eller avbröts.

För vilka resor gäller resegarantin?

Resegarantin gäller paketresor. En paketresa består av olika tjänster, till exempel transport,

hotell och andra turisttjänster som en researrangör sätter samman till ett paket och säljer till ett gemensamt pris. En charterresa är ett exempel på en paketresa.

Resegarantin omfattar även paketreseliknande kombinationer av transport och logi.

En transport, till exempel en flygstol, omfattas också av resegarantin om denna transport sker tillsammans med andra paketresor.

Ibland är det svårt att avgöra vad som är en paketresa. Kontakta då Kammarkollegiet så hjälper de dig att reda ut begreppen.

Vilka kostnader ersätts?

Du kan få ersättning för dina utlägg vid en inställd paketresa. Vid en avbruten paketresa

kan du få ersättning för vad du gått miste om och eventuellt tvingats betala extra för.

Hur ansöker jag?

Ansökan om ersättning ur resegarantin skickar du till Resegarantinämnden. Fyll i Resegarantinämndens blankett. Du har tre månader på dig att ansöka – tre månader från det resan avbrutits eller ställts in. Resehandlingar i original samt kvitton på att resan är betald ska bifogas ansökan.

För mer information ring 08-700 08 00.

Kammarkollegiet www.kammarkollegiet.se

Så sker identifiering och hemtagande

Innan identiteten av en omkommen person fastställs måste flera olika kännetecken hos den avlidne sammanfalla. Det får inte råda något tvivel om den omkomnes identitet.

Polisen informerar

Alla länder som arbetar på platsen har enats om hur identifieringen ska gå till och Interpols identifieringsregler följs. I dessa står bland annat att alla omkomna personer ska behandlas lika oavsett ras och etnisk tillhörighet.

I Thailand arbetar 28 länder med identifiering i de så kallade identifieringsteamerna med cirka 300 personer och i identifieringscentret, där omkring 100 personer sammanför uppgifterna från hemländerna med de uppgifter man fått av identifieringsteamerna.

Så här sker arbetet:

- Den omkomne förses med ett nummer och en så kallad Interpolblankett där alla uppgifter förs in. Man tar även fingeravtryck på den omkomne.
- Rättsläkaren undersöker kroppen medan en kriminaltekniker antecknar rättsläkarens iakttagelser. DNA-prover tas och fotografering görs av ansikte och kropp samt igenkänningstecken såsom eventuella skador och tatueringar. Även alla tillhörigheter fotograferas.
- Därefter tar tandläkarens arbete vid. Eventuella lagningar, bryggor med mera noteras och tänderna röntgas. Tandläka-

ren för över alla uppgifter på blanketten.

- När undersökningen är färdig efter 2,5–3 timmar, görs en identifieringsvepning. Den omkomne läggs på en avskild plats till dess en slutlig identifiering kan göras.

Slutlig identifiering

Den slutliga identifieringen sker på identifieringscentret i Phuket. I identifieringen av svenskar används i första hand tandkort, därefter fingeravtryck och i tredje hand DNA.

Tandkortet från Sverige digitaliseras innan de skickas till Thailand, medan eventuella röntgenplåtar skickas som de är. Sedan jämförs uppgifterna från Sverige med de resultat som framkommit i undersökningen av den avlidne.

I tredje hand blir alltså DNA-analyser aktuella. Dessa analyser har tagit längre tid än beräknat och flera länder, däribland Sverige, ska nu göra DNA-profiler för att snabba på identifieringarna.

Vid identifieringscentret registreras alla uppgifter från identifieringsteamerna tillsammans med uppgifterna från Sverige. Sedan jämför personal med specialkompetens de olika uppgifterna. Visar det sig

att de olika uppgifterna stämmer överens så har man en fastslagen identitet. Denna överensstämmelse kompletteras sedan med ytterligare information om smycken, kläder och liknande.

Polisen meddelar därefter Generalkonsulatet som utfärdar en ansökan till den thailändska identifieringsmyndigheten om att få ta hem den avlidne. Den thailändska identifieringsmyndigheten sammanträder en gång om dagen. Vid sammanträdet deltar även experter från ett antal nationer. Den identifiering som gjorts presenteras för myndigheten som även den gör en bedömning av de uppgifter som redovisats. Anser den att identifieringen är korrekt, utfärdas en thailändsk dödsattest och tillstånd för Generalkonsulatet att på de anhörigas vägnar ta emot den omkomne.

Hemtagandet

Det är Svenska Räddningsverket (SRV) som arbetar för Generalkonsulatet med hemtagandet av de omkomna. SRV meddelar den svenska polisen i Phuket samt Rikskriminalpolisen att en omkommen kan få komma hem. Rikskriminalpolisen vidarebefordrar meddelandet till den lokala polismyndigheten i Sverige.

Den lokala polismyndigheten kontaktar då anhöriga och meddelar att identifiering har skett och att den omkomne är på väg hem. Sedan går meddelandet hela vägen

DNA-problem kartläggs

Rådet för stöd och samordning har fått flera förfrågningar om varför DNA-matchningen i identifieringsarbetet är så problemfyllt och inte sker snabbare. Vi försöker därför redogöra för läget och de svårigheter som uppstått.

Efter katastrofen erbjöd den kinesiska regeringen att ställa sina resurser till förfogande för att analysera alla DNA-prov som tagits i Thailand och att sedan skicka dessa till ett amerikanskt företag för jäm-

förelse med de DNA-prover som tagits tidigare. Den thailändska regeringen har därför samarbetat med Beijing Genomics Institute inom den kinesiska vetenskapsakademien för att säkerställa att DNA-proven hanteras korrekt. Detta arbete har visat sig betydligt svårare än väntat, enligt ordföranden i den internationella vetenskapliga kommitté som vägleder identifieringsarbetet. När det gäller tandproverna är resultaten en besvikelse och benproverna har inte heller visat sig tillförlitliga.

Proverna har nu skickats vidare till erkända laboratorier i Australien, Sydkorea och Storbritannien för att avgöra om de uteblivna resultaten kan härledas till tekniska problem som kan åtgärdas eller om det är andra faktorer som bidrar till avsaknaden av resultatet. En sådan är att DNA kan ha brutits ned till följd av att kvarlevorna legat i havet. Detta, tillsammans med värme, påskyndar nedbrytningsprocessen och bakteriespridningen. Bakterier bryter ned DNA och med det

tillbaka till Generalkonsulatet i Phuket att anhöriga i Sverige är underrättande.

Under tiden som de anhöriga i Sverige underrättas förbereder Generalkonsulatet hemtagningen. De svenska poliserna i Phuket får besked om när flyget anländer till Sverige och meddelar Rikskriminalpolisen.

Generalkonsulatets begravningsentreprenör har under tiden tagit hand om den omkomne och förberett hemtagningen. Beroende på de anhörigas önskemål placeras den omkomne i en kista eller dennes aska i en urna. Den formella delen av identifieringsarbetet har därmed avslutats.

Före avresan till Sverige genomförs en enkel ceremoni med värdighet och respekt på en speciellt inordningställd plats invid Phukets flygplats. Ceremonin sker samma dag som flyget avgår. Vid ceremonin närvarar, tillsammans med eventuella anhöriga, en representant för Generalkonsulatet i Phuket, en präst från Svenska kyrkan samt representanter för de olika myndigheter och organisationer som medverkat i arbetet med att hjälpa svenskar som drabbats av tsunamikatastrofen.

Hemma i Sverige

När flygplanet landar på Arlanda flygplats i Stockholm bärs kistan ut av SAS personal och överlämnas till mottagande polis och en begravningsbyrå som svarar för den fortsatta transporten till Ärna i Uppsala. Där tar Försvarsmakten och polisen emot och en tyst minut hålls för att hedra den omkomne. Denna ceremoni leds av garnisonspastorn och anhöriga som önskar kan medverka.

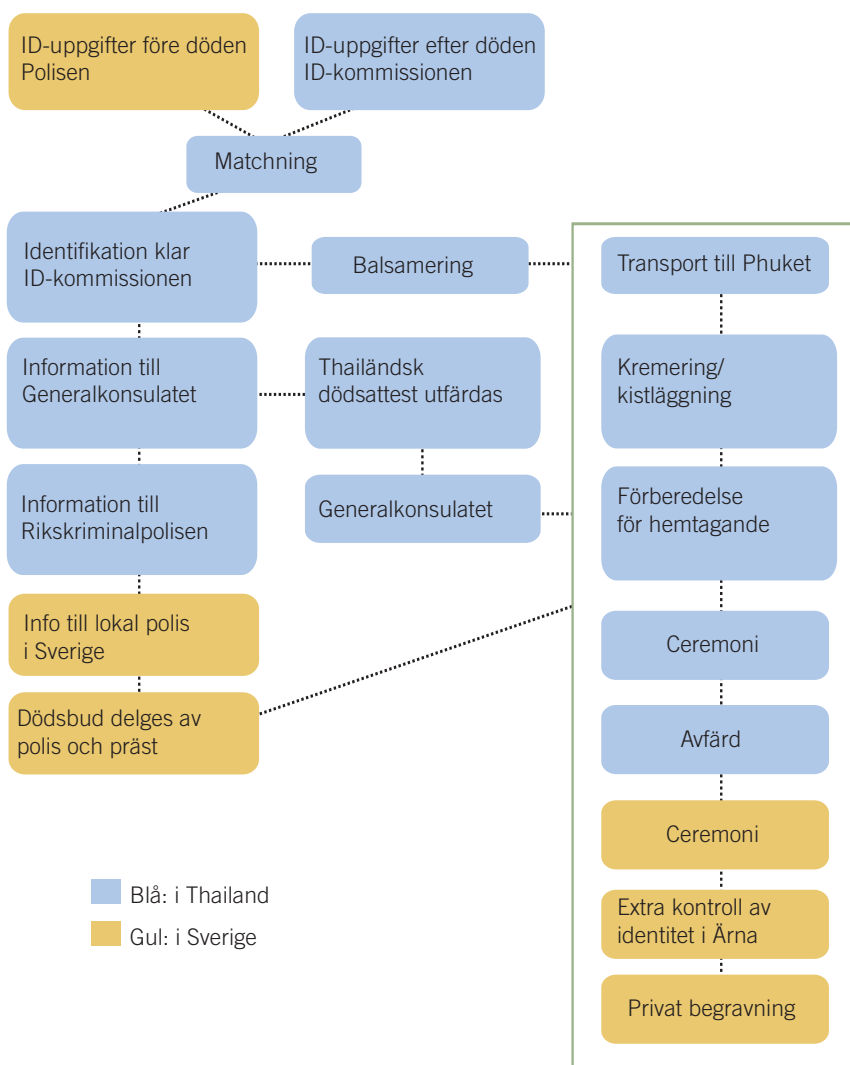
Därefter tar personal från Rättsmedici-

stora antalet omkomna tog det flera dagar innan kvarlevorna kunde omhändertas.

Sverige erbjuder sin hjälp

Parallellt har Sverige – bland flera tillfrågade länder – svarat positivt på de thailändska myndigheternas förfrågan om att bidra till analysarbetet av prover tagna i Thailand. Sverige har också erbjudit sig att stå för en betydande del av kostnaderna för ett DNA-matchningsprogram. Det krävs ett mycket avancerat dataprogram för att klara matchningen av ett så stort antal omkomna som efter tsunami-

Identifiering och hemtagande av avlidna

nalverket över och en identitetskontroll görs för att man ska vara säker på att det är rätt person som får sin viloplats i Sverige. Detta tar någon dag eller två. Därefter utfärdas ett svenskt dödsbevis och ett gravsättningstillstånd.

Anhöriga och/eller den begravningsbyrå som de anhöriga har anlitat underrättas slutligen om att man kan hämta den omkomne för begravning.

katastrofen i Thailand. Ett sådant program har nu prövats och godkänts för användning av den thailändska regeringen för användning av den internationella identifieringskommissionen.

Detta program krävs för att DNA-analysresultaten från Thailand ska kunna jämföras med de DNA-prover som tagits på nästa anhörig eller tagits från PKU-registret (PKU består av insamlade blodprover från infödda svenskar födda 1975 och senare). Enligt den internationella vetenskapliga kommittén är några av världens absolut främsta DNA-expert

för närvarande engagerade i analysarbetet som kräver stor noggrannhet och stort tålamod. Att försöka påskynda resultat kan i det långa loppet leda till förseningar, framhåller kommittén. Än värre, det skulle kunna leda till felaktiga identifieringar av omkomna vilket inte får ske. Därför kan processen ta ytterligare flera månader. Information har lämnats av Thai Tsunami Disaster Victim Identification Information Management Centre, Sveriges generalkonsulat i Phuket, Polisen och Rättsmedicinalverket.

Rådet för stöd och samordning efter flodvågskatastrofen

Vad innebär den nya lagen om dödförklaring?

En ny lag om dödförklaring börjar gälla den 1 april 2005. Den nya lagen syftar till att förenkla och förbättra möjligheten till att få ett beslut om dödförklaring av personer som är försvunna eller befaras vara omkomna.

Enligt dagens regler kan en ansökan om dödförklaring göras tidigast ett år efter det att en person försvunnit. I vissa andra fall är tidsfristen tre år, medan huvudregeln föreskriver en väntetid på tio år.

I korthet innebär den nya lagen följande:

- Om det är utrett att den försvunne är död, får han eller hon dödförklaras omedelbart.
- Är det inte utrett att den försvunne är död men finns det med hänsyn till omständigheterna kring försvinnandet och vad som i övrigt är känt en hög grad av sannolikhet att den försvunne är död får frågan om dödförklaring tas upp tidigast ett år efter försvinnandet. Enligt en särskild regel kan frågan om dödförklaring tas upp omedelbart ifall

försvinnandet har skett i samband med en naturkatastrof, en stor olycka eller under liknande omständigheter. Det måste då finnas en mycket hög grad av sannolikhet för att den försvunne är död.

- I övriga fall får frågan om dödförklaring tas upp tidigast fem år efter försvinnandet. Detta innebär att om någon har försvunnit utan att det finns några som helst tecken på vad som inträffat gäller att frågan om dödförklaring prövas fem år efter försvinnandet.

Ifall dödförklaring kan ske omedelbart, efter ett eller fem år beror på hur mycket som är känt om omständigheterna kring försvinnandet.

Skatteverket ansvarar för dödförklaringen

Skatteverket handlägger ärenden om dödförklaringar. En ansökan om dödförklaring får göras av den försvunnes make, sambo eller arvinge. I ärenden som inte har samband med en naturkatastrof eller

liknande händelser så får en ansökan även göras av annan vars rätt kan bero av dödförklaringen.

Om det inte är utrett att den försvunne är död utfärdar Skatteverket en kungörelse. Tiden för kungörelse vid ansökan om dödförklaring i samband med naturkatastrofer och liknande händelser är minst två månader. För övriga ärenden är fristen minst sex månader.

Tidigast 1 april

Anhöriga bör inte skicka in ansökningar om dödförklaring före den 1 april då Skatteverket blir behörig myndighet. Skicka inte heller ansökningar till tingsrätten, eftersom alla ärenden där kommer att flyttas till Skatteverket.

Skatteverket lägger inom kort ut ansökningsblanketter och instruktioner på sin webbplats. Efter den 1 april kommer det även att finnas ett särskilt telefonnummer som anhöriga kan ringa med frågor om ansökan om dödförklaring.

Rådet för stöd och samordning efter flodvågskatastrofen

Katastrofkommissionen vill höra dig berätta

Katastrofkommissionen vill få kontakt med enskilda personer som på olika sätt drabbats av flodvågskatastrofen.

– Skriv gärna ett brev eller mail, ring oss eller kom för ett personligt besök. Att bjuda in personer att berätta ingår i vårt uppdrag, säger Johan Hirschfeldt som är ordföranden i kommissionen och hovrättspresident.

Kommissionen vill höra vilka erfarenheter olika personer har av hur samhället klarat av att ge stöd och hjälp i samband med flodvågskatastrofen. Det kan gälla kontakter som man haft med regeringskansliet, ambassader och andra myndigheter, men också med människor som arbetat som volontärer eller i någon hjälporganisation eller kyrka.

– Vi vill höra från personer med olika erfarenheter. De som själva överlevt flodvågen, de som är anhöriga och som var hemma i Sverige, samt de som har gjort frivilliga

insatser eller arbetat för någon myndighet eller hjälporganisation, säger Johan Hirschfeldt.

Katastrofkommissionen påbörjade sitt arbete i slutet av februari och består, förutom Johan Hirschfeldt, av professorn i statskunskap Gunnel Gustafsson, tillförordnade ordföranden i Röda Korset Anders Milton, Marianne Nivert som förr var VD i Telia och överste Bo Pellnäs. Kommissionen har i uppdrag att utvärdera samhällets förmåga att hantera sådana påfrestningar som naturkatastrofen i Asien inneburit och särskilt ska man då se på hur regeringen, Regeringskansliet och utlandsmyndigheterna hanterat situationen. De centrala myndigheterna och riksdagen ska utvärderas. Kommissionen ska se på vilket sätt som erfarenheter från katastrofen kan tas till vara. Man ska peka på eventuella behov av förändringar som kan komma fram genom

utvärderingen. Syftet är att stärka beredskapen och samhällets förmåga att hantera svåra händelser som kan drabba ett stort antal svenskar utomlands, men också här hemma. Arbetet ska vara klart den 1 december i år.

Många namn

Många namn på kommissionen har figurerat i massmedia. Det officiella namnet är dock 2005 års katastrofkommission, men i vardagslag kallas vi Katastrofkommissionen.

Kontakt

Om du vill berätta om dina erfarenheter, så hör av dig till kommissionens kansli, genom att ringa, skriva brev eller e-post. Telefon 08-789 29 88 eller 08-789 29 81
Adress: Katastrofkommissionen, 103 33 Stockholm
E-post: brevlada@katastrofkom.se

Detta informationsblad ges ut av Rådet för stöd och samordning efter flodvågskatastrofen.

Kontakta oss på telefon 08-440 14 00 växel rådgivningspanel 0771-39 40 00 e-post: rsos@rsos.se
webbadress: www.rsos.se besöksadress: Banérgatan 16, 5 tr postadress: Box 24256, 104 51 Stockholm

Ansvarig utgivare: Gunnar Holmgren Produktion: Svensk Information

**Rådet för
stöd och
samordning**
efter flodvågskatastrofen